

DATOS IDENTIFICATIVOS

Introdución ao traballo social

Materia	Introdución ao traballo social			
Código	O05G220V01105			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Salgado Rodríguez, Eva María			
Profesorado	García Vázquez, Yolanda Salgado Rodríguez, Eva María Verde Diego, María del Carmen			
Correo-e	evasalgadorguez@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia destinada a encamiñar ao alumnado na historia da acción social e do traballo social, desde as súas orixes até a actualidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes

C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D8	Capacidade de xestión da información
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumnado, tendo en conta o traxecto da disciplina e profesión e tendo en conta as diferenzas entre cada fase do Traballo Social, será capaz de promover actitudes de relacionamento interpersoal.	A2 A3	B3	C8 C13 C14 C20 C22 C23	D19 D20
Baseándose nos coñecementos do Traballo Social o alumnado sera quen de potenciar actitudes de autocrítica, tolerancia e innovación.	A5	B3	C10 C22	D1 D8 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22 D23
Considerar e recoñecer a diversidade cultural [e, polo tanto, a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a diferenza e a multiculturalidade como fonte de crecemento persoal e social.	A2	B3	C8 C23 C25	D11 D12 D15 D17 D24
As alumnas e alumnos, en diálogo co decorrer histórico da profesión, serán capaces de comprender as responsabilidades propias do futuro traballador/a social.	A4 A5	B3 B6	C8 C10 C12 C13 C14 C17 C18 C19 C20 C21	D14 D18 D21 D22
O alumnado será capaz de aprender a traballar en equipo multidisciplinar e/ou interdisciplinar.	A2 A3	B6	C20 C21	D2 D11 D12 D14 D19 D23

Tendo en conta o acervo da disciplina o alumnado será quen de comprender o sentido do respecto cara as persoas usuarias.	A2	B3 B6	C17 C23 C25	D3 D8 D14 D17 D18 D19 D21 D24
O alumnado terá capacidade de adaptarse a situacións novas.	A5	B6	C17	D3 D10 D19 D20 D22
As alumnas e alumnos estarán en condicións de realizar unha aprendizaxe autónoma, crítica e continuada.	A2 A5	B6	C10 C17 C20 C25	D2 D16 D18
Os alumnos e alumnas da materia estarán en condicións de contar con actitudes e habilidades propias do traballo científico e da investigación social e de actualizar os seus saberes, e a procura destes, de forma permanente.	A3 A5	B6	C10 C22 C23 C25	D8 D16 D18 D20 D23
A materia posibilitará sensibilizar de forma crítica e ponderada a respecto de temáticas de concienciación social.	A3	B6	C8 C14 C21 C25	D1 D3 D15 D16 D17 D24

Contidos

Tema	
TEMA 1: Historia da acción social.	Breve introdución á historia da acción social: -A axuda ao necesitado na Antigüidade. -O cristianismo e a caridade nos inicios da Idade Media europea. -Formas de acción social na Idade Media europea: esmola, axuda mutua e apoio público. -Concepción da pobreza e Reformas na acción social a partir do século XII.
TEMA 2: Antecedentes do traballo social	Breve recorrido de la acción social por autores como J.L.Vives e Vicente de Paúl, así como o debate sobre a pobreza no Renacemento. Contexto sociopolítico das revolucións industrial e ilustrada. Outros autores relevantes como antecedentes do traballo social.
TEMA 3: Nacemento e evolución do traballo social	Marco histórico-social do século XIX. A cuestión social. A estruturación da axuda ao necesitado no século XIX. Aportacións teóricas e organizacións sociais vinculadas ao nacemento do traballo social. A consolidación do traballo social: profesión e disciplina. Os primeiros centros de formación e as primeiras organizacións profesionais.
TEMA 4: Orixe e evolución do traballo social en España	Breve referencia histórica á acción social en España: Concepción Arenal: precedente do traballo social no estado español; a beneficencia no período franquista. Nacemento e desenvolvemento do traballo social no estado. Traballo Social internacional.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	20	35
Traballo tutelado	12	15	27
Metodoloxías baseadas en investigación	2	20	22
Cartafol/dossier	15	15	30
Exame de preguntas obxectivas	1	35	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición, por parte do docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Bases teóricas e/ou directrices para os traballos e exercicios a desenvolver polo alumnado.
Traballo tutelado	Os/As estudantes, de xeito individual ou en grupo, elaborarán aqueles exercicios que se lles encomenden relacionados coa temática da materia e coa súa aprendizaxe. Este traballo será supervisado polo docente no que atinxe á procura e recollida de información, á estruturación correcta do traballo, ao manexo de bibliografía, á boa redacción, á presentación, á exposición etc.
Metodoloxías baseadas en investigación	Diálogos participativos das persoas integrantes da aula sobre temas ou cuestións específicas vinculadas co obxecto da materia. Poden derivar dos contidos da materia ou destes e do seu vínculo coa actualidade. As propostas de tema serán realizadas polo profesorado ou polo alumnado.
Cartafol/dossier	Recopilación do traballo do/a estudante co obxectivo de demostrar seus esforzos, progresos e logros nun área. A recopilación debe incluír contidos elixidos polo/a alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorías e en aulas) como non presenciais (consultas vía e-mail).
Metodoloxías baseadas en investigación	A atención personalizada desenvolverase con antelación á realización dos debates, tanto a través de actividades presenciais (titorías) como non presenciais (consultas vía e-mail), así como durante os debates en aulas, comentando e valorando as intervencións do alumnado.
Cartafol/dossier	A atención personalizada consiste en orientar ao alumnado nos contidos elixidos polo/a alumno/a, os criterios de selección e as evidencias de autorreflexión. Ao final de curso se entregará un dossier con todos os traballos realizados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Valoraranse os exercicios realizados polo alumnado, coa supervisión do profesorado de xeito individual e/ou en grupo. Terase en conta a progresión, interese, innovación, busca de fontes e capacidade de incorporar referencias adecuadas. Insírese dentro dos GMs.	40	A4 B3 C8 D2 B6 C10 D10 C12 D11 C13 D14 C14 D15 C17 D16 C18 D17 C19 D21 C20 D22 C21 D24 C22 C23 C25
Cartafol/dossier	Valorarase a carpeta ou portafolio dossier entregado ao final de curso con todos os traballos realizados en grupos medianos e pequenos, traballos grupais e individuais, lecturas recomendadas, reflexión. Terase en conta a progresión, interese, innovación, búsqueda de fontes e capacidade de incorporar referencias axeitadas. Insírese nos GMs e GPs	20	
Exame de preguntas obxectivas	O exame é unha proba tipo test de 40 preguntas, que pondera un 40% no global, é dicir, para aprobar require unha cualificación mínima dun 4 sobre 10. Cada pregunta ofrece catro alternativas de resposta, nas que só unha delas é correcta. Cada 3 respostas erróneas descontarase unha resposta correcta.	40	C13 D8 C14 D10 C17 D11 C18 D12 C20 D15 C25 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Avaliación continua:

- A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.
- A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas
- A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido.

Avaliación global:

- Probas, prácticas, exercicios individuais ou grupais que formarán parte do cartafol/dossier a presentar a final de curso: 20%
- Probas, práctica, resolución, en formato de traballo tutelado: 40%
- Proba: exame de preguntas tipo test: 40%

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (2ª oportunidade)

As probas (parte teórica o parte práctica) superadas na 1ª oportunidade, no serán obxecto de avaliación na 2ª oportunidade, considerándose aprobadas nese curso académico. Non se gardarán notas dun curso a outro.

A 1ª oportunidade, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva na convocatoria extraordinaria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ADDAMS, J., **Hull House: El valor de un centro social**, Consejo General del trabajo social - Paraninfo, 2014
AGUILAR, M. J., **Concepto y metodología en trabajo social**, Consejo General del trabajo social - Paraninfo, 2013
FERNÁNDEZ GARCÍA, T. e ALEMÁN BRACHO, C., **Introducción al Trabajo Social**, Alianza Editorial, 2003
RED VEGA, N., **Aproximaciones al Trabajo Social**, Siglo XXI, 1993
ANDER-EGG, E., **Historia del trabajo social**, Lumen, 1994

Bibliografía Complementaria

ANDER EGG, E., **Diccionario del Trabajo Social**, Lumen, 1995
BARBERO, J.M., **El Trabajo social en España**, Mira Editores, 2002
CERDEIRA GUTIÉRREZ, I., **Los servicios sociales del franquismo a la Constitución**, Cuadernos de Trabajo Social, nº 0, 1987
HERAS, P. de las, **La construcción histórica de una profesión**, Publicaciones de la UPCO, 2000
PASTOR SELLER, E. e MARTÍNEZ-ROMÁN, M.A. (coords.), **Trabajo Social en el siglo XXI. Una perspectiva comparada**, Grupo 5, 2014
PELÁEZ, E., **Trabajo Social en España. Situación y perspectivas**, Servicios Sociales y Política social, nº 20, 1990
RICHMOND, M., **Diagnóstico Social**, Consejo General del Trabajo Social - Paraninfo, 2008
RUBÍ, C., **Introducción al Trabajo Social**, Euge, 1991
ZAMANILLO, T., **Epistemología del Trabajo Social. De la evidencia empírica a la exigencia teórica**, Ediciones Complutense, 2018
ZAMANILLO, T. GAITÁN, L., **Para comprender el trabajo social**, Verbo Divino, 1991

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204
Política social/O05G220V01404
Ética e traballo social/O05G220V01502

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G220V01101
Ciencia política: Política e democracia/O05G220V01102
Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104

Outros comentarios

Recomendaranse materiais audiovisuais e literatura relacionados coa materia.

-Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta

filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

A MOOVI SUBIRASE FOTO AO COMEZO DE CURSO, ASÍ COMO NOS DATOS PERSOAIS O TELÉFONO DE CONTACTO.